

L'«AUSA», EL RETAULE HISTORIC DE JOAN SUNYOL I GENIS

En aquest número dedicat al nou Museu, una bella realitat que el situa davant dels corrents i entre els millors, hom hi glosa tant la seva magnificència com els actes que, amb tal motiu, la nostra ciutat ha vist desenvolupar-se a càrrec d'institucions i persones de ben destacada significació. El món cultural i artístic, tot és cultura, s'hi abocà de manera decidida arribant a comoure des dels estaments especialitzats als més populars, i tots amb la clara consciència que contribuïen a una obra extraordinària. Les sales del Museu, amb els milers de peces que les nodreixen, són un ample horitzó obert a la història pàtria. Cada una d'aquestes peces, per insignificant que sigui llur tamany, ens retrotreu a èpoques de gloriosa memòria, per a dir-nos com amb uns procediments primitius, els pobles creaven meravelles.

D'aquestes festes cal destacar un acte que, tot i el seu aspecte literari, encaixà en tot allò que es desprenia de l'acte inaugural: la primera representació pública del retaule històric de Joan Sunyol i Genís, AUSA. El lloc, l'acció, el contingut del poema i la devoció amb la qual fou seguit tot el seu viarany curullat d'essències vigatanes, s'adigueren perfectament, justament, indubtablement, a la idea i a la lliçó que comporta en sí el Museu. El testimoni romànic de la claustrada no desdeïa, ni desdiu, del què hi ha exposat a les vitrines al dessobre mateix. La diferència, si així pot dir-se, només era vistent en els personatges. Els del Museu, estàtics, amb ressò dels temps, es manifesten per ells mateixos. Els del poema ho fan pels altres. Per a revivar uns motius, unes angoixes i unes esperances. Els endecasílebs d'en Sunyol, són un cant de dolor, d'abatiment, però de llum i de fe. AUSA passa per la disort, no creu veure més la llum. El poble, retut en l'home que un vent malvastador l'ha aclaparat en la desesperació. La dona que fretura el cel, l'alè vivificador. El Romeu herald d'una nova vida, amb un redreçament dels ideals que semblen esclafats. El Pastor que és l'himne a la bellesa i a l'optimisme. El pla i la muntanya on en tot hi veu una vida de reneixent alegria, amb l'arribada del capdill Guifre, el gran Comte que infondrà nova sava a AUSA, i restaurarà l'enderrocant castell de l'ideal gairebé esmortuït, i orientarà l'esdevenidor del poble. Godmar, el bisbe qui guia el seu ramat vers el retrobament. El bisbe Oliba que remourà les pedres i edificarà temples i monestirs per a una pàtria gran i predestinada a les heroïques gestes de l'esperit nacional.

Tots aquests personatges, Sunyol els situa davant la consideració de cada ú, sense necessitat de recórrer a cap mena d'artifici. Sap prou bé el què diu i perquè ho fa. Per això la consciència del poeta mai no s'allunya del caminal que el mena a l'aconseguint de la vida que no s'ha pas perdut. Quan Ausa diu «duc la nit tan endintre que em fa témer la llum», el Romeu li anuncia l'apropament del comte Guifre que «ha batejat la terra amb signes cristians» i que «ell ha enfortit els homes amb l'ordre i el treball el poble se l'estima i l'ha seguit arreu, ha conquerit el cor dels homes que lluitaven, dels que fugien lluny de foc i de misèria, dels que servaven nets a la muntanya esquerra els furs i els ideals del poble que el segueix». Llavors, la fe va afermant-se i, novament, el foc s'abrandava. Encara hi havia caliu. Si no, què n'hauria eixit de la pura cendra? El poema de Sunyol, és una font de sentiments. No pas de sentiments plorans. Són sentiments d'una esperança de joies esdevenir. Amb el coltell i amb l'aixada. L'empenta de l'ideal junyit al treball. Així es redrecen els pobles. Ausa n'és la més contundent manifestació. Té raó el Pastor. És Vic, i encara dúu l'empenta ben marcada del que fou Ausa i del que esdevingué.

P. VINYOLES I VIVET